

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2022

AFRIKAANS HUISTAAL V2

PUNTE: 80

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 31 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Lees die volgende instruksies noukeurig deur voordat jy die vraestel beantwoord.
2. Moenie probeer om die hele vraestel deur te lees nie. Raadpleeg die inhoudsopgawe op bladsy 4 en merk die vraagnommers van die letterkundetekste wat jy in die klas behandel het. Lees daarna die vrae oor die tekste wat jy gedoen het en kies die soort vraag wat jy wil doen.
3. Die vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

AFDELING A: Gedigte (30)

AFDELING B: Prosa (25)

AFDELING C: Drama (25)

4. Beantwoord VYF vrae in totaal: DRIE uit AFDELING A, EEN uit AFDELING B en EEN uit AFDELING C.

AFDELING A: GEDIGTE

Gesiene gedigte – Beantwoord TWEE vrae.

Ongesiene gedig – Beantwoord die VERPLIGTE vraag.

AFDELING B: ROMAN

Beantwoord EEN vraag.

AFDELING C: DRAMA

Beantwoord EEN vraag.

5. KEUSE VAN VRAE BY AFDELING B (ROMAN) EN AFDELING C (DRAMA).
 - Beantwoord SLEGS die vrae oor die roman en drama wat jy bestudeer het.
 - Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG. As jy die opstelvraag in AFDELING B beantwoord, moet jy die kontekstuele vraag in AFDELING C beantwoord. As jy die kontekstuele vraag in AFDELING B beantwoord, moet jy die opstelvraag in AFDELING C beantwoord. Gebruik die kontrolelys om jou te help.
6. LENGTE VAN ANTWOORDE
 - Die lengte van die opstel vir die gedig is 250–300 woorde.
 - Die lengte van die opstel vir die roman en drama is 400–450 woorde elk.
 - Die lengte van die antwoorde van die kontekstuele vrae word deur die puntetoekenning van elke vraag bepaal. Beantwoord die vrae bondig en relevant.
7. Volg die opdragte aan die begin van elke afdeling noukeurig.
8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

9. Beantwoord ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
10. Voorgestelde tydsindeling:
 - AFDELING A: ongeveer 40 minute
 - AFDELING B: ongeveer 55 minute
 - AFDELING C: ongeveer 55 minute
11. Skryf netjies en leesbaar.

INHOUDSOPGAWE

AFDELING A: GEDIGTE			
Voorgeskrewe gedigte: Beantwoord ENIGE TWEE vrae.			
VRAAGNOMMER	VRAAG	PUNTE	BLADSY
1. "Reaksie"	Opstelvraag	10	6
2. "n brief van hulle vakansie"	Kontekstuele vraag	10	7
3. "Twee kleuters in die Vondelpark"	Kontekstuele vraag	10	9
4. "Vincent van Gogh"	Kontekstuele vraag	10	11
EN			
Ongesiene gedig: Verpligtend			
5. "Man wat doof word"	Kontekstuele vraag	10	12
AFDELING B: ROMAN			
Beantwoord EEN vraag.*			
6. <i>Die kwart-voor-sewe-lilie</i>	Opstelvraag	25	13
7. <i>Die kwart-voor-sewe-lilie</i>	Kontekstuele vraag	25	13
8. <i>Manaka Plek van die Horings</i>	Opstelvraag	25	16
9. <i>Manaka Plek van die Horings</i>	Kontekstuele vraag	25	16
10. <i>Vatmaar</i>	Opstelvraag	25	18
11. <i>Vatmaar</i>	Kontekstuele vraag	25	19
12. <i>Onderwêreld</i>	Opstelvraag	25	22
13. <i>Onderwêreld</i>	Kontekstuele vraag	25	22
AFDELING C: DRAMA			
Beantwoord EEN vraag.*			
14. <i>Krismis van Map Jacobs</i>	Opstelvraag	25	25
15. <i>Krismis van Map Jacobs</i>	Kontekstuele vraag	25	25
16. <i>Mis</i>	Opstelvraag	25	28
17. <i>Mis</i>	Kontekstuele vraag	25	28

***LET WEL:** Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG in AFDELING B en AFDELING C onderskeidelik.

KONTROLELYS

Gebruik die kontrolelys hieronder om te kontroleer of jy die korrekte getal vrae beantwoord het.

AFDELING	VRAAG-NOMMER	GETAL VRAE BEANTWOORD	MERK ✓
A: Gedigte (Voorgeskrewe gedigte)	1–4	2	
A: Gedigte (Ongesiene gedig)	5	1	
B: Roman (Opstel of kontekstueel)	6–13	1	
C: Drama (Opstel of kontekstueel)	14–17	1	
LET WEL: Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG in AFDELING B en AFDELING C onderskeidelik.			

AFDELING A: GEDIGTE**VOORGESKREWE GEDIGTE**

Beantwoord ENIGE TWEE vrae.

VRAAG 1: OPSTELVRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vraag wat volg.

Reaksie – Vernon February

1 Ou Ghwarrie en t jy sê daai ding
2 dat t jy nou gloe met hart en siel,
3 is t jy oek nou een van hul kring
4 en vyand vannie hotnotsriel?
5 oe t jy sil nou met newwies
6 en t jou beste sjute die dag deurbring,
7 dit kan ek nog verdra,
8 ma aai, wa'om
9 daai Sunday-go-to-meeting-face, ou Ghwarrie?
10 wiet, t jy praat mos nes daai seurtjie
11 oppie draad
12 dis justice, love en tjêritie,
13 t jy sê my ek sil eendag brand
14 ma waa's daai love en tjêritie?
15 Die teorie wêk olraait,
16 en wat kry t jy ou maat,
17 net hate en insults hier.
18 Dan soebat t jy nog ek moet gloe
19 Nei mattie, gee daai kan,
20 Hou t jy t jou Sunday-go-to-meeting-face
21 en ek my bottel jien.

[Bron: *O snotverdriet*, 1979]

Bespreek in 'n opstel van 250–300 woorde die stemming en kontras wat in die gedig voorkom, asook die geslaagdheid van die aanwending van streekstaal in Reaksie.

[10]

VRAAG 2: KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

'n brief van hulle vakansie – Breyten Breytenbach

vir oubaas:

1 **Noudat** ek uitgeswel van lyf is kan ek treur
 2 oor die eelte van my vader, die lugoë van my ma,
 3 die skamel offerandes van hulle gebede as hulle my
 4 op die knieë van hul Gij Here God lê;

5 noudat ek agter 'n baard kou kan ek huil
 6 as hulle snags my naam fluister met die ruite
 7 donker knippende oë in die wind, oor die visolie
 8 vir my griep, die ingelegde perskes (albertas) op die rak

9 In sy sestigste jaar swem my pa in Stilbaai se see
 10 en stap myle ver oor die sand met sy reguit bene
 11 in 'n kortbroek en speel krieket op die duine
 12 en eet alikruikels in die Sea View-losieshuis

13 want hys 'n bokser dokter boer
 14 'n kaptein en 'n held 'n indoena tussen grysaards –
 15 En as die reën soos 'n gesluierte bruid oor die see kom
 16 word die lieflinghond (Trixie) lam;

17 drie dae veg die veearts en buig dan die knie
 18 en hulle dra die lyk terug na Kafferskuilrivier
 19 die plaas van hulle jong liefde en plant die saad
 20 'n soenoffer in die diep grond se skoot

21 want nou is hulle minnaars
 22 stil bome in die najaar met die wind
 23 strelende drome in die takke
 24 onder komete leeftye lang wêrelde

25 My ooms sterf soos kapok in die son
 26 hartaanval beroerte kanker en tering
 27 en my pa word stiller en meer verskriklik
 28 van dop tot dop

29 Hier waar die harde winters en nat somers
 30 my lyf ongenaakbaar skil, treur ek oor
 31 die soet hart van my moeder
 32 my pa se stil en bitter krag

[Bron: *die ysterkoei moet sweet*, 1964]

2.1 Die vetgedrukte woord in reël 1 dui op tydsverloop. Hoe word die tydsverloop uitgehef?

(1)

- 2.2 Herlees versreëls 9 tot 12.
- 2.2.1 Benoem die stylfiguur. (1)
- 2.2.2 Motiveer die funksionaliteit van hierdie stylfiguur. (1)
- 2.3 Wat word die vierreëlige strofes, soos in die gedig, genoem? (1)
- 2.4 Herlees versreëls 25.
- 2.4.1 Benoem die beeldspraak en motiveer die geslaagdheid daarvan. (2)
- 2.4.2 Hoe skakel die beeldspraak met die tema van die gedig? (1)
- 2.5 Verduidelik die betekenis van versreël 28. (1)
- 2.6 Wat is die funksie van die herhalings in versreëls 1 en 30? Lei die stemming van die gedig hieruit af. (2)
- [10]**

VRAAG 3: KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

Twee kleuters in die Vondelpark – Elisabeth Eybers

- 1 Twee kleuters in die Vondelpark bly staan
2 'n klein oneindigheid lank hand-in-hand.
- 3 Smetloos geteken dryf die dubbelswaan:
4 gesplete hart van hals en dubbelhals,
5 geskulpte vlerk met dubbelvlerk teenaan,
6 geslote snawel dynserig vervals
7 met eenkant lug en water anderkant.
- 8 Versadig van die roerlose gesig
9 pluk hy – die seuntjie – plotseling aan haar hand
10 vir verdergaan, sleep haar tot ewewig
11 as sy nog strompelend omkyk na die swaan.
- 12 Verby die bome druis die straatruoer.
- 13 Van skopfiets tot trapfiets gepromoveer,
14 bromfiets tot motor, sal hy konstateer
15 – die wiel sy ordeteken – dat hy lid
16 is van die kollektiewe Lilliput.
- 17 Maar sý sien webbe onderwater roer.
- 18 Miskien is dit die laaste dag van staar
19 en grondlose verwondering. Wat sou
20 hý, weerloos wordend, wees oor dertig jaar?
21 'n Saaklike barbaar, 'n fyn sadis,
22 'n doktrinêre Hollandse meneer?
23 En sý 'n druk slagvaardige mevrou
24 met 'n allure van dít-is-soos-dit-is?
- 25 Die swaan bly oor sy dubbelbeeld gekeer.

[Bron: *Balans*, Human & Rosseau]

- 3.1 Watter funksie verrig die herhaling van die titel in versreël 1? (1)
- 3.2 Benoem die halfrym in reëls 9 en 11 wat die hardhandige beweging van die seuntjie beklemtoon en haal die woord aan wat volmaakte harmonie suggereer. (2)
- 3.3 Hoe word die eerste oorgang in die gedig beklemtoon? (1)

- 3.4 Herlees versreëls 13 tot 16.
- 3.4.1 Waarvan is die wiel 'n simbool en is die gebruik van ironie in versreël 13 gepas? Motiveer jou antwoord. (2)
- 3.4.2 Dink jy die gebruik van die parentese in versreël 15 is geslaagd? Staaf jou antwoord met EEN bewys. (1)
- 3.5 Haal die metafoor in strofe 5 aan en verduidelik waarom dit gepas is. (2)
- 3.6 Wat is die tema van die gedig? (1)
- [10]**

VRAAG 4: KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

Vincent van Gogh – D.J. Opperman

1 Jy het as 'n miskende
 2 heilige vergeefs geveg teen die ellende
 3 en die onreg in die krotte van die myn,
 4 in agterbuurtes en op landerye; slegs die pyn
 5 en skriklike stryd van God
 6 leer ken, wat mens en boom verknot
 7 in Sy kramp trekke; maar eers toe jy die koringgerwe
 8 in aanbidding van die son kon verwe,
 9 boere, wasvrouens en gepynigde gesigte,
 10 die kantelende landskap in die snelle ligte
 11 geel en groen en blou – alles met koorsige gevlek
 12 tot branding van die skone kon verwerk,
 13 toe is Sy hartstog eers in jou volbring
 14 soos groen sipresse tot 'n vlam verwring.

[Bron: *Heilige beeste*, 1945]

4.1 Herlees versreëls 1 en 2.

Benoem die eindrym waarmee die digter die konkrete met die abstrakte verbind? (1)

4.2 Herlees versreëls 1–4.

Haal EEN woord aan om die mense se haglike omstandighede uit te lig. (1)

4.3 Benoem die stylfiguur in versreël 11 en spreek jou uit oor die geslaagdheid daarvan. (2)

4.4 Tempo.

4.4.1 Hoe verskil die tempo in die twee dele van die gedig? (1)

4.4.2 Is die tempoverandering effektief? Motiveer jou antwoord. (1)

4.5 Benoem die beeldspraak in versreël 14 en verduidelik dit in jou eie woorde. (2)

4.6 Deurlopende gedagte en die hoogtepunt.

4.6.1 Wat dink jy is die deurlopende gedagte van hierdie gedig? (1)

4.6.2 Hoekom kan ons beweer dat die hoogtepunt in die slotkoeplet is? (1)

[10]

EN

ONGESIENE GEDIG (VERPLIGTEND)**VRAAG 5: KONTEKSTUELE VRAAG**

Lees die gedig hieronder en beantwoord dan die vrae wat volg.

Man wat doof word – Peter Blum

1 Hulle wil my nie kwes nie, maar ek kom agter
 2 dat hulle harder praat terwille van my;
 3 want sodra ek my rug draai, praat hul sagter;
 4 en my aandeel in die gesprek vergly

5 in 'n onbestemde ruising. Snags, by duister
 6 wanneer klein geluide groei, laat ek my streef
 7 deur water wat vérweg vloei, 'n kraan wat fluister
 8 – en weet ek nie of ek dit my verbeel.

9 Vertroude stemme is nog helder en skoon
 10 – maar miskien net omdat ek die gehoorde
 11 kan takseer volgens toonkleur, en met ál

12 my kennis ván, gevoel vír, die persoon;
 13 Omdat vertroude kan klaarkom met min woorde?
 14 ook dáárom.
 15 Later sal selfs dít wegval.

[Bron: nuwe stemme 3, 2005]

- 5.1 Herlees die titel.
 Skryf die woord neer wat suggereer dat die man nog nie sy gehoor geheel en al verloor het nie. (1)
- 5.2 Benoem die onderstreepte beeldspraak in versreël 7 en verduidelik dié beeldspraak. (2)
- 5.3 Wat wil die digter met die aandagstreep in strofe 2 bereik? (1)
- 5.4 Herlees versreëls 9 tot 11.
- 5.4.1 Wat word 'n driereëlige strofe genoem? (1)
- 5.4.2 Waarom is die gebruik van die strofepbou effektief indien jy die inhoud in gedagte hou? (1)
- 5.5 Herlees versreëls 12 tot 15.
- 5.5.1 Watter verstegniese middel word in die slotstrofe gebruik om die titel te beklemtoon? (1)
- 5.5.2 Dink jy die gebruik van dié verstegniese middel is gepas? Motiveer jou antwoord met TWEE redes. (2)
- 5.6 Gee die boodskap van die gedig. (1)

[10]

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: ROMAN

Beantwoord in hierdie afdeling SLEGS EEN vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE – Eleanor Baker

Beantwoord ÓF VRAAG 6 (opstelvraag) ÓF VRAAG 7 (kontekstuele vraag).

VRAAG 6: DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE – OPSTELVRAAG

Iris, Els en Johanna word allermins in *Die kwart-voor-sewe-lemie* as die tipiese heldin, ma en huishulp uitgebeeld.

Skryf ’n opstel van 400–450 woorde waarin jy dié stelling bespreek.

[25]

VRAAG 7: DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS A

Pa was minder tegemoetkomend toe hy terugkom en die storie hoor. Hy het beter slotte laat insit, sy bonusgeld bestee aan ’n gesofistikeerde alarmstelsel wat Ma so dikwels per abuis laat afgaan het dat die polisie ons as ’n gesin met ’n hoë irritasiewaarde aangestip het.	
Maar ek dwaal af.	5
Johanna het ook voor Claude geswik en Ma gevra om ’n Franse kookboek te koop sodat sy vir die man beter kos kan maak. Sy het ook teenoor my erken dat sy nie dink hy is familie nie.	
“My mense is ronder van gesig,” het sy gesê. “En korter in die lyf.”	10
Elsa en Hannes was die enigste wat nie meegesleur was nie al het Claude sjarmant deur die tuin gestap met klein Johan aan die hand.	
“Dit kan nooit werk nie,” het Elsa verklaar. “Die kultuurverskil is te groot.”	
“Nie regtig nie,” het ek gesê. “Sy vak is kunsgeskiedenis en dis hulle al twee se passie.”	15
“Dis nie wat ek bedoel nie,” het sy kortaf gesê.	
“Hulle kan skaars met mekaar konverseer,” het Hannes gesê. (Hy het gehou van woorde soos konverseer, al het dit die res van ons hoendervleis gegee.) “Kara ken twee woorde Frans en hy drie woorde Engels.”	20
“Die liefde ken geen taal nie,” het ek teatraal aangehaal.	
“Bly stil, Iris,” het Elsa gesnou. “Jy is te jonk om saam te praat.”	
“Hulle geniet mekaar,” was Ma se kalm siening. “Niemand het nog van trou gepraat nie.”	
Pa het onthuts opgekyk. “Trou!”	25

7.1 Teen watter agtergrond speel reëls 1 tot 4 af?

(1)

- 7.2 Watter karaktertrek van Ma kom in reël 3 na vore? Noem EEN ander voorbeeld in die roman waar Ma tot die owerhede se irritasievlakke bygedra het. (2)
- 7.3 Watter soort verteller is in reël 5 aan die woord? Sê waarom hierdie soort verteller juis hier funksioneel is. (2)
- 7.4 Herlees reëls 6 tot 8.
- 7.4.1 Hoekom was Johanna aanvanklik skepties oor Claude? (1)
- 7.4.2 Waarmee word hier ligtelik gespot? (1)
- 7.4.3 Noem enige TWEE voorbeelde, buiten Johanna se opmerking oor Claude, uit die roman waar daar nog spottenderwys na hierdie kwessie gekyk word. (2)
- 7.5 Watter karaktertrek van Elsa kom duidelik in reëls 12 tot 13 na vore? Dink jy Elsa se lewensbeskouing het later in die roman verander? Motiveer jou antwoord. (2)
- 7.6 Verklaar die ironie in Hannes se bydrae tot die gesprek in reël 17. (1)
- 7.7 Herlees reël 22.
- 7.7.1 Elsa se opmerking bevestig Iris as buitestander. Waarom sou haar posisie in die gesin dit ook bevestig? (1)
- 7.7.2 Noem enige TWEE ander voorbeelde in die roman waar Iris in haar huisgesin soos die buitestander voel. (2)

EN

TEKS B

As een van my karakters gepraat het, het mense geluister en gereageer. Dis waarom ek hulle dialoog gepoleer en verfyn het. Hulle het nie "Ha!" gesê en hulle neuse rooi gesnuif nie. Greta sou ook nie gedreig het om by 'n vlak waterval af te spring nie.

Maar my onmiddellike probleem was Peter en Eduard. Die twee was besig om te oorvleuel, veral in die koue nagte onder die dik donskomers. Eduard was 'n adolessente skim, moes ek teësinnig toegee, Peter was werklikheid en die Engel het êrens tussen die twee ingepas. My lewe was bevolk met mense wat óf te veel óf te min ektoplasma gehad het. En aangesien die Engel nooit saans voor my slaapkamer deur uitgekamp het en gewaarsku het teen onheilighede het ek Ouma se weergawe van die gebeure bevraagteken. Sy kon die Engel meer mag toegeëien het as wat hy in werklikheid gehad het of anders is hy, soos ons, deur die evolusieproses van die twintigste eeu gestoot en het anderkant uitgekam met 'n verslakte sin vir verantwoordelikheid. (15)

"Waarmee is jy nou besig?" het Peter gevra. "Frederik?"

"Ek dink sommer."

"Dink aan my."

“Sekerlik,” het ek gesê en my neus tussen sy borshare ingewoel.
 Ek weet nie hoe laat dit was toe ek wakker geword het nie. Peter het vas
 geslaap, sy arm swaar oor my bors en eers wou ek net omdraai en weer
 slaap behalwe dat daar ’n hand op my ander skouer was, en ’n koue hand
 daarby. Ek kon niks sien nie, daarvoor was dit te donker.

20

- 7.8 In watter ruimte bevind Iris haar in hierdie gedeelte? (1)
- 7.9 Herlees reël 5.
- 7.9.1 Watter bydrae lewer die fiktiewe en die werklike Peter tot Iris se lewe? (1)
- 7.9.2 Watter uiteindelige gevolg het die werklike Peter op Iris se lewenskoers? (2)
- 7.10 Die intrige van die roman speel op twee vlakke af. Motiveer waar jy die Engel sou plaas. (1)
- 7.11 Herlees reëls 9 tot 12.
- 7.11.1 Hoe ondersteun die onderstreepte gedeelte in reëls 9 tot 12 die motto van die roman? (1)
- 7.11.2 Noem enige EEN ander rol wat Die Engel in Iris se lewe speel. (1)
- 7.11.3 Motiveer waarom dit korrek is om te sê dat Iris, vanweë die rol van die Engel, in TEKS B ’n ander lewensbenadering as in reël 21 van TEKS A het. (1)
- 7.12 Wie se koue hand het Iris in reël 22 gevoel en wat was die rede dat dié hand op Iris se skouer rus? (2)

[25]

MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – Pieter Pieterse

Beantwoord ÓF VRAAG 8 (opstelvraag) ÓF VRAAG 9 (kontekstuele vraag).

VRAAG 8: MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – OPSTELVRAAG

In die roman, *Manaka Plek van die Horings*, is Ouma Essie 'n invloedryke karakter wat die Christelike geloof op Manaka verseker.

Skryf 'n opstel van 400–450 woorde waarin jy dié stelling bespreek.

[25]

VRAAG 9: MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS C

Oom Scholtzie en Nanna draai ongemaklik terug na hulle voertuie.

“Jammer dat ek so afgegaan het teenoor jou,” sê Baas vir Grace, “maar nou is alles reg en ek wil jou baie mooi vra om huis toe te gaan.”

“Dit is iets wat ek graag sal wil doen. Maar die Here wil nie hê ek moet verskonings gebruik om weg te kom van iemand af wat my nodig het nie. Hy wil ook nie hê ek moet weghardloop van my kans af om 'n werk te kry net omdat iemand my wegjaag nie.” 5

“Daar is niks wat ek kan doen om jou aan 'n werk te help nie.”

“Om my te help om 'n werk te kry, en om die pad vir die sendelinge oop te maak, is miskien party van die werke waarvoor die Here jou na Manaka toe gestuur het. Miskien is dit ook hoe Hy die eerste sendeling gestuur het om Manaka te begin, lank voor my oupagrootjie se tyd. Dit is hoe dit is.” 10

Baas laat haar toe om hom tussen die stukke hout uit te help

“Ek het vir jou 'n belt gemaak.” Sy het die biesies klaar gevleg. “Gebruik dit in die plek van die haakspeld. Nou kan jy weer die ou man teen jou muur gaan ophang. Dit sal nog 'n lang ruk wees voor jou klere weer pas.” 15

Baas sak teen die hardekoolknoets op die houthoop neer. “Wat weet jy van die sendeling wat Manaka begin het?”

- 9.1 Gee TWEE redes vir Oom Scholtzie en Nanna se ongemak in reël 1. (2)
- 9.2 Hoekom is Baas se optrede in reël 2 tot 3 tiperend van sy karakter? (1)
- 9.3 Is die TWEE redes wat Grace in reël 4 tot 7 aanbied, geloofwaardig? Motiveer jou antwoord deur na albei redes te verwys. (2)
- 9.4 Herlees reëls 9 tot 13.
- 9.4.1 Hoe voel Baas oor elkeen van die twee aspekte waarna Grace verwys? (2)
- 9.4.2 Hoekom reageer Baas so bedaar op haar woorde? (1)

- 9.5 Dink jy dat die betekenis van Grace se naam in TEKS C deur haar dade ondersteun word? Motiveer jou antwoord. (1)
- 9.6 Watter ander belt/lyfband/gordel speel 'n rol in Baas se geestelike groei? (1)
- 9.7 Herlees reël 15 en 18.
- 9.7.1 Wat is die verband tussen Baas en die onderstreepte woorde in reël 15 en reël 18? (1)
- 9.7.2 In watter TWEE opsigte dra die onderstreepte woorde tot Baas se innerlike konflik op Manaka by? (2)

EN

TEKS D

Toe Baas by sy slaaphut ingaan, stuit sy oupagrootjie se oë hom. Iemand het die toutjie ingeryg en die portret weer teen die muur gehang. Hy gaan behoedsaam nader en soek tussen die hoekige lyne van die gesig en in die helder oë na iets wat hy dalk deur al die jare misgekyk het. Daar is niks nuuts nie. Hy wig die vyfrandmunt wat Riekert vir ouma Essie gestuur het voor sy oupagrootjie se bors tussen die glas en die raam in. "<u>Jy wen, Baas Dennis,</u>" sê hy.	5
Onder die Land Rover word Baas weer na. Sy balans is nog aangetas. In die hoofpad ratel 'n groot voertuig tussen die klipkoppe tot stilstand. Iemand kom van die kerk se kant af in die Manaka-pad langs gestap. Hy struikel oor 'n klip. Dit is die lang man met die blou oorpak. Hy hurk by die Land Rover, sy hand op die agterwiel.	10
"Howzit?" Whitey loer onder die bakkie in. "Aan die gang," sê Baas. Hy lê op sy sy. "Ek het gedink ek sal maar daar bo stilhou, hier is dalk nie draaiplek by jou kamp nie. Die mense in Ngweze het 'n boodskap gestuur. Hulle sê hulle kry nie die onderdele vir jou boot nie." "<u>Ek het dit nie meer nodig nie.</u> Maar dankie."	15
Baas rol onder die voertuig uit en gaan sit met opgetrekte bene langs die voorwiel.	20
Grace bring koffie. Oor haar skouer hang die geel oliebaadjie waarin die patrone en die hondekos toegedraai was ...	

- 9.8 Wie is die 'iemand' wat die portret weer teen die muur gehang het? (1)
- 9.9 Watter tipe konflik ervaar Baas in TEKS D en waaroor handel hierdie konflik? (2)
- 9.10 Hoekom is die gebruik van die alomteenwoordige verteller in reël 6 tot 12 effektief? Gee TWEE redes vir jou antwoord. (2)

- 9.11 Baas se boot.
- 9.11.1 Wie veroorsaak dat Baas se boot verdwyn? (1)
- 9.11.2 Wat doen Whitey om Baas te help om sy boot te vind? (1)
- 9.11.3 Is Whitey se betrokkenheid by Baas teen die einde van die roman oortuigend? Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)
- 9.12 Volgens die onderstreepte woorde in TEKS D gaan Baas weg.
- 9.12.1 Noem TWEE optredes van Baas wat bewys dat hy, net soos die *ou man teen die muur* (TEKS C), op Manaka gaan bly? (2)
- 9.12.2 Wie het, na jou mening, die grootste invloed op Baas se besluit om te bly? (1)
- 9.12.3 Motiveer jou keuse by VRAAG 9.12.2. (1)
- [25]**

VATMAAR – AHM Scholtz

Beantwoord ÓF VRAAG 10 (opstelvraag) ÓF VRAAG 11 (kontekstuele vraag).

VRAAG 10: VATMAAR – OPSTELVRAAG

Oom Flip vat die tema van die roman saam as hy sê: “Die liefde ken nie grense nie.”

Skryf 'n opstel van 400–450 woorde waarin jy dié stelling bespreek. **[25]**

OF

VRAAG 11: VATMAAR – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS E

Die Sondag na die pensioendag was ons weer by Ta Vuurmaak se cabin en hy het ons meer van sy waarheid oor Vatmaar vertel:

Terwyl ek in die Pan, soos Du Toitspan genoem is, was om twak, vuurhoutjies en ander dinge te koop, het Ta Vuurmaak gesê, loop ek een van ons boys wat aan die Queen behoort het, raak. Hy het my vertel dat Chai 'n witman se werk gekry het. Ek het toe by die dorpsraadkantoor gaan wag tot dit tyd vir Chai was om te tjaila. 5

Toe hy my sien, gee hy my twee pond om te koop wat ek nodig het en terug te gaan en ons aardse besittings verder op te pas.

Daai Saterdagmiddag het Chai my by my kaija kom sien. Hy het 'n bottel sjerrie saamgebring en hy het my vertel hoe hy aan die plan vir Vatmaar gekom het. Vatmaar was die naam wat ek aan sy en Corporal Lewis se gesteelde goed gegee het. Nou het hy sommer die plek ook so genoem. 10

Chai het glo een nag terwyl hy wakker gelê het, die plan gekry vir wat die Engelse 'n settlement noem. In sy gedagtes het hy die plek naby die vlei gesien. 15

Ek het met George daarvoor gepraat, het Chai gesê, en hy het gesê hy sal graag op sy eie saam met Ruth wou bly, opsy van sy en haar mense. Want sy gaan 'n bybie kry. George het weer met sy army-captain gaan praat.

11.1 Verteller.

11.1.1 Watter soort verteller kom in TEKS E voor? (1)

11.1.2 Waarom is dié soort verteller nie effektief nie? (1)

11.1.3 Haal TWEE opeenvolgende woorde uit reël 1 tot 2 aan wat hierby aansluit. (1)

11.2 Waarom kan Ta Vuurmaak as die 'vader' van Vatmaar beskou word? (1)

11.3 Ta Vuurmaak sê dat een karakter skelm-slim is.

11.3.1 Na watter karakter verwys Ta Vuurmaak? (1)

11.3.2 Waarom noem hy hierdie karakter 'skelm-slim'? (1)

11.3.3 Hoe tree Ta Vuurmaak, as een van die Cape Boys, 'skelm-slim' op? (1)

11.4 Oom Chai trou later in die roman.

11.4.1 Watter tipe konflik ervaar Oom Chai in sy huwelik? (1)

11.4.2 Wat is die oorsaak van hierdie konflik? (1)

- 11.4.3 Dink jy dit was vir Oom Chai nodig om met Bettie te trou? Gee TWEE redes vir jou antwoord. (2)

EN

TEKS F

Toe vertel Oom Chai breedvoerig wat in Mister Walker se kantoor gebeur het, en hoe hulle die brief gekry het. Hy het die brief hoog in die lug gehou en gesê: Nou sal ons eerbare George Lewis die brief vir ons voorlees.	
Almal was stil, iets ongewoons vir die mense van Vatmaar wat daarvan gehou het om te wys hulle lewe nog.	5
Oupa Lewies het klaar gelees en almal was vir 'n rukkie stil. Toe sê oom Flip: Mag ek iets vra?	
Ja! sê Oom Chai.	
Ek het nie verstaan wat onse wit broer gelees het nie. Kan jy wat Chai is dit nie asseblief in onse taal verduidelik nie?	10
Oom Chai het die brief toe oorgesit in die taal van Vatmaar, Afrikaans. Nou verstaan ons, het almal soos een man gesê.	
Daar was 'n lang stilte. Toe sê 'n mooi ligtekopvrou: Dis beter so. Ons kan nie verwag om die kerksaal en sy staanplek verniet te kry nie. Ons is nie daaraan gewoond om dinge vir niks te kry nie. Ons het nog altyd gewerk vir wat ons wil hê.	15
Winnie, sê Oom Chai, nou het jy gepraat. En aan die ander: Laat ons luister na hierdie moeder van Vatmaar. Kom staan hier by ons.	
Tant Winnie het haar van haar twee dogtertjies losgemaak en by die twee mans gaan staan. Toe sê sy met 'n glimlag vir die mense: Ons gaan ons eie hoekerf koop. Sy het na die heel voorste erf gewys en gesê: Daar oorkant, daai erf met die klippe op wat niemand wil hê nie.	20

- 11.5 Wanneer het Oom Chai en George Lewis ontmoet? (1)
- 11.6 Oom Chai en George Lewis ontvang 'n brief van die Du Toitspan-dorpsraad.
- 11.6.1 Waarom is die briefinhoud vir die Vatmaar-gemeenskap 'n teleurstelling? (1)
- 11.6.2 Watter rede gee die dorpsraad in dié brief aan die Vatmaar-gemeenskap vir hulle besluit? (1)
- 11.6.3 Stem die gemeenskap se reaksie in TEKS F ooreen met Vatmaar se siening van die Agtste Gebod (Jy mag nie steel nie)? Motiveer jou antwoord. (1)
- 11.7 Een van die aktuele probleme wat in Vatmaar voorkom, is ongeletterdheid. Hoe dra Elsa en Oom Chai onderskeidelik by om dié aktuele probleem op te los? (2)

- 11.8 Herlees reëls 13 tot 15.
- 11.8.1 Watter karaktereienskap van Tant Wonnie kan jy na aanleiding van haar woorde in reël 13 tot 15 aflei? (1)
- 11.8.2 Gee TWEE voorbeelde uit die roman waar Tant Wonnie dieselfde eienskap openbaar. (2)
- 11.9 Dink jy dat Tant Wonnie as die 'moeder van Vatmaar' beskou kan word? Motiveer jou antwoord. (1)
- 11.10 Herlees reël 21.
- 11.10.1 Hoe sluit dié reël by die inwoners van die Vatmaar-nedersetting aan? (1)
- 11.10.2 Noem EEN ander vroulike karakter in Vatmaar op wie dié woorde van toepassing is. (1)
- 11.10.3 Gee ook die rede waarom die woorde op hierdie karakter van toepassing is. (1)
- 11.10.4 Waarom kan dié reël op Corporal Lewis en Ruth van toepassing gemaak word? (1)
- [25]**

ONDERWÊRELD – Fanie Viljoen

Beantwoord ÓF VRAAG 12 (opstelvraag) ÓF VRAAG 13 (kontekstuele vraag).

VRAAG 12: ONDERWÊRELD – OPSTELVRAAG

In die roman *Onderwêreld* is die hoofkarakter 'n slagoffer van sy omstandighede en daarom begaan hy verskeie oortredings wat amper tot sy ondergang gelei het.

Bespreek dié stelling in 'n opstel van 400–450 woorde.

[25]

VRAAG 13: ONDERWÊRELD – KONTEKSTUELE VRAAG

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS G

<10>Log File: Toets vir idiote</h10>	1
Dis die dag ná ek gesien het hoe Eckardt die reisagent se systems hack. En die eerste oggend dat Eckardt my kom wakker maak.	
“Terwyl Zeus, die heerser van Olympus, slapend gevou lê in Hipnos se vlerke, strand sy seun, Herakles, se skip vandag weer op Kos,” sê hy toe hy aan die deur klop.	5
“Wat de hel?” vra ek deur die slaap.	
“Never mind. Roer jou gat en staan op,” antwoord hy.	
Ek maak een oog oop, lig myself op my elmboë. Eckardt is in sy oefenklere. Sweet glim op sy lyf. “Is jy simpel? Het jy al gaan draf?” vra ek.	10
“Altyd. Enigste tyd om helder te dink, so vroeg in die môre. Toe, roer jou, dis byna tyd vir brekfis.”	
Die dag sleep om. Pouse moet ek, in opdrag van Dok, die VRL aanvat oor “hul betreuenswaardige dissipline”. Meneer Andersen daag halfpad deur die vergadering op. Spioeneer op ons, asof ons dit nie weet nie.	15
“Wil Meneer nog iets byvoeg?” vra ek toe ek klaar my preek afgesteek het. Hy skud sy kop en loop.	
“Good show,” sê Kwanele toe hy ook loop, sy houding uitdagend. Ek gluur hom agterna.	
Ek kry vir Eckardt op pad na die Engelsklas. “Jy onthou nog van jou belofte van gisteraand, nè!” herinner ek hom.	20
“Ek het nie vergeet nie,” sê hy. Die terreinbestuurder loop verby ons. Hy kyk in ons rigting. Eckardt knik sy kop uit hoflikheid, maar praat nie verder totdat hy buite hoorafstand is nie. “Dink solank aan 'n lekker <i>catchy nick</i> .”	25

13.1 Herlees reël 1.

13.1.1 Verduidelik die hoofstuktitel. (1)

13.1.2 Hoe gebruik die skrywer die hoofstuktitel om die spanning te verhoog? (1)

- 13.2 Herlees reël 4 en 5.
- 13.2.1 Van wie is Zeus en Herakles in die onderwêreld simbolies? (2)
- 13.2.2 Dink jy dié karakters pas in die roman? Motiveer jou antwoord. (1)
- 13.3 Herlees reël 13 en 14.
- Motiveer waarom die prekery van Greg aan die VRL ironies is. (1)
- 13.4 Herlees reëls 15 tot 19.
- 13.4.1 Verskil Greg se houding van Kwanele s'n? Motiveer jou antwoord. (1)
- 13.4.2 Wat veroorsaak die konflik tussen Greg en Kwanele? (1)
- 13.5 Herlees reël 24 en 25.
- 13.5.1 Waarna verwys Eckardt? (1)
- 13.5.2 Hoe is die skuinsgedrukte woorde op Eckardt van toepassing? (1)
- 13.5.3 By watter tema van die roman sluit hierdie reëls aan? (1)
- 13.5.4 Gee nog EEN voorbeeld uit die roman waar dié tema voorkom. (1)

EN

TEKS H

Ek weet hy het met 'n "Colin" gepraat. Maar wie dit is, weet ek nie.	1
"Die ou is van die CCU. Die Computer Crimes Unit. Hy het laat vanmiddag deurgekom van Gauteng af. En toe het hy daardie laptop van jou begin deursoek. Gekyk wat jy met hom aanvang."	
Hy sou nie veel kon sien nie, weet ek. Waar ek kon, het ek altyd deur ander rekenaars in Amerika of China ge-hack. Dit maak dit moeiliker om jou te trace, het Eckardt my geleer. Iemand wat dit wou probeer, sou eers 'n administrator van die Internet Service Provider in die ander land moes oorreed om ondersoek in te stel. Hulle sou ook die telefoonmaat – skappy sover moes kry om die oproep te trace. Dis nie so maklik met al die privacy wette nie. Jy sal 'n goeie rede moet hê om die lasbriewe in die hande te kry.	5
Buiten hiervoor het ek in elk geval my internet history ge-delete. En Sure Delete, 'n program wat ek gebruik het, het gesorg dat niemand die deleted files weer kan opdiep uit die computer se hardeskyf nie. "Nie heeltemal foolproof nie," het Eckardt gesê, "maar iemand wat dit probeer kry, sal die regte equipment moet hê, ook baie tyd en geld."	10
"Ja?" vra ek vir sersant Botha. "En wat het hy gekry wat ek nie alreeds vir julle vertel het nie, sersant?"	15
Sersant Botha bly eers 'n ruk stil. Toe sê hy: "n Keylogger."	20
Wat? wil ek skree.	
"Jy weet wat dit is, nè, Greg?"	

- 13.6 Teen watter agtergrond speel hierdie uittreksel af? (1)
- 13.7 Verteller.
- 13.7.1 Watter tipe verteller vind ons in hierdie uittreksel? (1)
- 13.7.2 Gee EEN voordeel en EEN nadeel van die sodanige verteller in hierdie uittreksel. (2)
- 13.8 Noem EEN karaktereienskap van Greg wat in die onderstreepte woorde in reël 18 en 19 na vore kom. (1)
- 13.9 Kies uit die onderstaande antwoorde (A–D) die regte definisie van 'n 'keylogger'. Skryf slegs die korrekte letter neer.
- A 'n Rekenaarprogram wat jou persoonlike inligting uitwis.
- B Die basiese kode waarmee programme geskryf en in stand gehou word.
- C 'n Rekenaarprogram wat jou stelsel teen virusse beskerm.
- D 'n Rekenaarprogram wat registreer watter sleutels op 'n rekenaartoetsbord gedruk word. (1)
- 13.10 Vroeër in die roman het Greg self ook op dok. Pienaar se rekenaar 'n 'keylogger' geïnstalleer.
- 13.10.1 Watter tegniek het hy gebruik om die 'keylogger' te installeer? (1)
- 13.10.2 Sou hierdie optrede as geregverdig gesien kon word, in die lig van Greg se posisie in die skool? (1)
- 13.11 Dramatiese wending.
- 13.11.1 In watter reëls is daar 'n dramatiese wending in TEKS H? (1)
- 13.11.2 Tot watter insig kom Greg aan die einde van TEKS H? (1)
- 13.12 Greg.
- 13.12.1 Dink jy daar is 'n verskil in Greg se selfvertroue in TEKS G en die aan die einde van TEKS H? Motiveer jou antwoord. (1)
- 13.12.2 Wat gebeur ná hierdie uittreksel in die roman en wat dink jy is die boodskap in hierdie uittreksels? (2)

[25]**TOTAAL AFDELING B: 25**

AFDELING C: DRAMA

Beantwoord in hiedie afdeling SLEGS EEN vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

KRISMIS VAN MAP JACOBS – Adam Small

Beantwoord ÓF VRAAG 14 (opstelvraag) ÓF vraag 15 (kontekstuele vraag).

VRAAG 14: KRISMIS VAN MAP JACOBS – OPSTELVRAAG

Die inwoners van die Kaapse Vlakte se lot is lewenslange gevangenisstraf.

Bespreek hierdie stelling deur te verwys na die redes vir die inwoners van die Vlakte, Die Cavernelis-gesin en Map Jacobs se gevangenisstraf en dui aan of ontsnapping vir hulle moontlik is in 'n opstel van 400–450 woorde.

[25]**VRAAG 15: KRISMIS VAN MAP JACOBS – KONTEKSTUELE VRAAG**

Lees die uittreksels hieronder aandagtig deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS I

RICHIE:	Hel, wiet jy hoe bly was ek, ek was nie daai aand saam nie!	
	<i>Hulle speel.</i>	
CYRIL:	Jy beter watch jou kinnertjies daarso!	
	<i>Maud Cavernelis verskyn by haar venster, bo.</i>	5
CYRIL:	<i>(bewus van haar; aan Richie):</i> Ky' da' da' ... Al weer afgelyster, of course. Spy op 'n mens! Loer deur die gidyne! Ba! Beter mense kamma as ons!	
RICHIE:	Los die vrou af, man!	
CYRIL:	Wat voor lyster sy ons af?	10
MAUD:	Nee, nie afgelyster nie, julle! Nie ge-spy nie. Net maar gehóór. Julle monde ... is so groot en julle skree so hard, en sulke ...	
CYRIL:	Sê maar stront, missies Cavernelis, sê maar stront ...	
	Moenie mooie woorde soek nie! Ons verstaan!	15
MAUD:	Onbeskof!	
CYRIL:	Praat maar Ingils oek, missies Cavernelis. Missies Cavernelis prefer mos Ingils! 'Is mos 'n superior language like!	
RICHIE:	Los die vrou af, man	20
CYRIL:	Okay, ons sil vi' ons behave, antie ... O sorry, missies Cavernelis is mos nie my antie nie! Maar ons sil vi' ons behave!	
MAUD:	Julle beter! 'Cause julle groot monde breek die hele Sondag af, het julle nie eers respect vir die Sondag nie?	25

CYRIL:	Monde? Sê maar bekke, missies Cavernelis! En Sondag? Missies Cavernelis praat van die Sondag? En wat van missies Cavernelis se step-daughtertjie Blanchie miskien? Het sy ook respect vir die Sondag? Nei, because her daddy stuur vir haar yt op die lonely hearts biesigheid, even op die Sondag!	30

15.1 Herlees reëls 1 tot 2.

15.1.1 Na watter aand verwys Richie en wat kan die gehoor uit sy woorde aflei? (2)

15.1.2 Hoe pas die gebeure van daardie aand in by die politieke en maatskaplike milieu waarteen hierdie drama afspeel? (2)

15.2 Herlees reël 3 en 4.

15.2.1 Wat speel Cyril en Richie? (1)

15.2.2 Dink jy die gebruik van personifikasie in hierdie reëls is gepas? Motiveer jou antwoord. (1)

15.2.3 Waarvan is hierdie spel 'n simbool in die drama? (1)

15.3 Herlees reël 5.

15.3.1 Wat word hierdie skuinsgedrukte woorde genoem? (1)

15.3.2 Gee EEN funksie van dié kursiefgedrukte woorde. (1)

15.4 Maud.

15.4.1 Hoe kry die dramaturg dit reg om die gehoor daarvan bewus te maak dat Maud nie in die township pas nie? (2)

15.4.2 Verklaar Maud se afsydige houding in die township. (1)

15.5 Blanchie is Cavernelis se dogter.

15.5.1 Wat beteken Blanchie se naam? (1)

15.5.2 Gee TWEE redes hoekom dit ironies is, veral as jy dink aan die latere gebeure in die drama. (2)

15.6 Watter karaktereienskap van Cyril kan uit die dialoog tussen Cyril en Maud afgelei word? (1)

EN

TEKS J

MAUD:	Het jy regtig gedink jy belong dáár ...(<i>Bekyk die briefie.</i>) God, the audacity, still to write “Dear”! “Dear Miss Cavernelis” ...”!! (<i>Dan aan Blanchie.</i>) You and your friends across the colour line ... You and the Sunday newspapers ... You and your daddy ... Yes, you and your daddy! All for the money, all for the money, the money ... We’ve got to get the hell out of this township ... Right? ... Right? ... So sê jou daddy ... vir jare al ... As if we can! As if we can! Fóóls! Bloody stupid fools! Jus’ look at us now, kyk nou ... hoe humiliate julle vir ons!!!	1 5 10
BLANCHIE:	(<i>huil nou weer, skreeu nou</i>): Aw, shut up you! Shut up! Shut up! Shut up! Shut up, you! (<i>Sy kry Maud beet, pluk haar rond.</i>) Shut up! Jy wil nét so hierso yt, soes Daddy!	15
CAVERNELIS:	So what do you talk?!	
MAUD:	(<i>hulpeloos eenkant, lees weer die brief.</i>) (<i>bitsig</i>): You little ... little bitch ... You ... (<i>Hulle pluk aan mekaar, albei ewe hulpeloos en stukkend.</i>) ... Dink because jy’s jou daddy se kind by sy ... eerste vrou ... en ek is ... I’m just your step-ma ... I’m just ... Auntie Maud ... to you ... you can. you can ... pull me around!! ... You little ... jintoel!	20
BLANCHIE:	<i>Dan klap Blanchie vir Maud.</i>	25
MAUD:	You ... You ...	
BLANCHIE:	Little ... teef! ... (<i>Lê haar naels in Blanchie.</i>) (<i>skreeu</i>): “Bitch”? ... “Jintoel”? “Teef”? ... Oh, my God ... Antie Maud ... Antie Maud ... How can you ...	30
CAVERNELIS:	Blanchie ... Maudie ...	
BLANCHIE:	(<i>skielik, bitter, huilend, skreeuend</i>): ‘Is alles Daddy se skuld! <i>Die woorde bly hang, klokhelder in die lug. En Cavernelis versteen, totaal geskok.</i>	35

- 15.7 Waar in die struktuur van die drama pas TEKS J in? Motiveer jou antwoord. (2)
- 15.8 Watter konflik kom in TEKS J voor en hoe verskil dit van die konflik in TEKS I? (2)
- 15.9 Herlees reëls 17 tot 21.
Het die dramaturg die dramatiese doelstelling in hierdie gedeelte bereik? Motiveer jou antwoord. (1)
- 15.10 Herlees reël 32 en 33.
Motiveer of hierdie stelling van Blanchie waar of onwaar is. (1)

- 15.11 Waarom is die gebruik van die ellips in Teks J so funksioneel? (1)
- 15.12 *Krismis van Map Jacobs*
- 15.12.1 Dink jy die taalgebruik in *Krismis van Map Jacobs* is gepas? Motiveer jou antwoord. (1)
- 15.12.2 Met watter tipe teater het ons in die drama te doen? (1)
- [25]

OF

VRAAG 16: MIS – OPSTELVRAAG

Die verskillende ruimtes in *Mis* dra by tot Meisie se gevangeneskap en ten einde ook tot haar bevryding.

Skryf 'n opstel van 400–450 woorde waarin jy dié stelling bespreek.

[25]

VRAAG 17: MIS – KONTEKSTUELE VRAAG

TEKS K

	<i>Kort stilte terwyl MEISIE nog die bord uitskraap. Die valdeur klap toe.</i>	1
GERTIE:	Aag, as vannag net eers verby is. Vir weke slaap ek al onrustig.	
	Kry sulke aaklige drome.	5
MIEM:	Werklik?	
GERTIE:	Ja!	
MIEM:	Soms is drome nie net drome nie ... soms ... is hulle ... voorspooksels!	
GERTIE:	Jy moet dit tog nie sê nie, Miem!	10
MIEM:	Dit kan wees. O ja. Ek het 'n gevoel ... hoe sou ek nou sê ...(<i>klop met haar vuus teen haar bors</i>) 'n gevoel hier diep, diep binne-in my. (<i>Onheilspellend</i>) Vannag sak die donker magte oor ons dorpie neer!	
GERTIE:	Wat 'n aakligheid! <u>As daar iets gebeur</u> , moet die kerkklok lui.	15
MIEM:	Is dit waar?	
GERTIE:	Ja. Die wyksusters het vanmiddag vir almal laat weet. En dan moet ons ons kerk toe haas om daar bymekaar te kom.	20
MIEM:	<i>Daar is 'n harde klop aan die deur. (fluister waarskuwend) Bly doodstil. MEISIE kom nader en staan bang agter haar ma se stoel. Daar is weer 'n klop.</i>	
MIEM:	Wie is dit?	25
KONSTABEL:	Konstabel Van De Riet. Mevrouw.	
MIEM:	Konstabel Van der Riet. Ek ken nie so 'n konstabel nie.	

KONSTABEL:	Ek weet, Mevrouw. Ek kom van elders. Deel van die ontplooiende waakeenheid. En ek is hierheen gestuur. Julle bly so afgesonderd. Dit kan gevaarlik wees. <i>MIEM, MEISIE, en GERTIE kyk na mekaar.</i>	30
MIEM:	Verskoon my tog, Konstabel, maar vannag moet 'n mens versigtig wees. (<i>Loer deur die sleutelgat.</i>) <i>GERTIE loer ook deur die sleutelgat.</i>	
GERTIE:	(<i>bewonderend</i>) Selfs in die donker kan ek sien hy het 'n goeie houding. Regop rug. Skouers terug. So 'n man kan 'n mens vertrou.	35

17.1 Herlees reëls 1 tot 2.

17.1.1 Wat word die skuinsgedrukte teks genoem? (1)

17.1.2 Na wie/wat verwys die vetgedrukte woord en hoekom is dit belangrike inligting vir die gehoor? (2)

17.2 Wat is die funksie van die beletseltteken in reëls 8 en 9? (1)

17.3 Herlees reëls 11 en 12.

17.3.1 By watter tema sluit Miem se woorde aan en hoe verstaan Miem haar rol in hierdie tema? (2)

17.3.2 Dink jy Miem vervul haar rol effektief? Noem EEN bewys uit die drama om jou antwoord te staaf. (1)

17.4 Gedurende watter jaar speel die drama af en waarna verwys Gertie se onderstreepte woorde in die uittreksel? (2)

17.5 Herlees reël 23 en 24.

Watter moontlike konflik beleef Meisie hier? Word hierdie konflik aan die einde van drama opgehef? Motiveer jou antwoord. (2)

17.6 Watter karaktereienskap kan ons in reël 34 van Gertie aflei? (1)

17.7 Dink jy die stemming verander in TEKS K? Motiveer jou antwoord. (1)

17.8 Waar in die struktuur van die drama pas TEKS K in? Motiveer jou antwoord. (2)

EN

TEKS L

	<i>Die Konstabel antwoord nie. Hy staan stil en staar voor hom uit.</i>	
MIEM:	<i>(oorvriendelik, na stilte)</i> Vertel ons, Konstabel, het u ondervinding van sulke sake? Verdwynings bedoel ek?	
KONSTABEL:	O ja, dit is waarvoor ek eintlik gebruik word. Vermiste persone.	5
MIEM:	Werklik? <i>MEISIE steek haar vinger raak. Sy trek haar asem in en suig haar vinger.</i>	
MIEM:	<i>(aan die KONSTABEL)</i> So u sê u werk met vermiste persone, Konstabel?	10
KONSTABEL:	Ek kan miskien nie sien. Maar daarom word ek gebruik. As daar niks is om te sien nie. As iemand uit die oog verloor is.	
GERTIE:	Hoe wonderlik!	15
KONSTABEL:	Want al kan jy iemand nie met die blote oog sien nie ... is daar ... ander sintuie ... wat die werk kan doen.	
MIEM:	Werklik interessant.	
GERTIE:	Vertel ons, Konstabel, hoe gaan u te werk?	
KONSTABEL:	Nou ja ... sien is glo. Dit is eintlik moeilik om te verduidelik. <i>Kort stilte.</i>	20
GERTIE:	<i>(oorvriendelik)</i> Kom sit tog, asseblief, Konstabel.	
KONSTABEL:	Nou goed.	
MIEM:	Dan skink ek vir jou nog 'n koppie koffie. <i>(Staan op en beweeg na die stoof)</i>	25
KONSTABEL:	Ek wonder of iemand my kan help ... Sien, sonder my stok is ek verlore ...	
GERTIE:	Maar alte seker, Konstabel. <i>(Tel die stok op en gee dit vir hom. Neem sy arm en lei hom na die stoel)</i>	30
KONSTABEL:	<i>(ruk sy arm weg)</i> Dankie, Juffrou, ek sal self regkom. <i>(Beweeg stadig na sy stoel terwyl hy met sy stok rondtas)</i> <i>GERTIE kyk na MIEM. Hulle skud hul koppe simpatiek.</i>	

- 17.9 Wat het net voor hierdie uittreksel gebeur, wat Konstabel so kwaad gemaak het en watter woord/aksie dui daarop dat Miem nou witvoetjie soek. (2)
- 17.10 In hierdie uittreksel prik Meisie haar vinger vir die derde keer.
- 17.10.1 Met watter sprokieskarakter kan Meisie vergelyk word? (1)
- 17.10.2 Gee EEN rede om jou antwoord by VRAAG 17.10.1 te staaf. (1)
- 17.10.3 Waarom is dit betekenisvol dat Meisie haar vir 'n derde keer met die naald raaksteek? (1)

- 17.11 Herlees reël 20.
- 17.11.1 Na watter terugkerende motief verwys Konstabel se woorde? (1)
- 17.11.2 Verduidelik die ironie van sy woorde indien jy die slot van die drama in gedagte hou. (1)
- 17.12 Kan *Mis* as 'n goeie voorbeeld van 'n eenbedryf geklassifiseer word? Gee TWEE redes om jou antwoord te staaf. (2)
- 17.13 Motiveer of die buiteruimtes tot Meisie se bevryding aan die einde van die drama bydra. (1)
- [25]

TOTAAL AFDELING C: 25
GROOTTOTAAL: 80